

sitrap

'Menselijk handelen meest voorkomende
oorzaak brand'

Brandweer en politie trekken op naar
gemeenschappelijke meldkamer

Nieuwe ademlucht getest

Interpolis opent preventiewinkels in het land

INHOUD

De commandant aan het woord 3

Interpolis opent brandpreventie-
winkels in het land 4

Brandweer en politie trekken op naar
gemeenschappelijke meldkamer 6

Ome Ed 8

Maatschappelijke stage bij de
brandweer 9

'Menselijk handelen meest
voorkomende oorzaak brand' 10

Klein maar standvastig -
75 jaar Brandweer Driemond 12

Waterkanon of canon? 14

Meer dan blussen alleen:
arbeidsmarktcommunicatie 15

Toeters en bellen 16

Nieuwe ademlucht 18

Lezersaanbieding
Amsterdams Historisch Museum 20

Colofon

Sitrap is een uitgave van Brandweer
Amsterdam-Amstelland en wordt
verspreid onder alle
personeelsleden en relaties.

Oplage:
2.000

Hoofdredactie:
Annette de Wolde

Eindredactie:
Elke van den Hout

Aan dit blad werkten mee:
Noor Hulskamp
Gerard Koppers
Jeroen Nan
Ed Oomes
Pauline van der Mije
Chris Moerman

Vormgeving:
Brink & de Hoop
Amsterdam

Druk:
Drukkerij De Bink
Leiden

Foto cover: Robbje Hiel. Brand op drijvende
kraan in Amsterdam-Noord,
20 september 2010

Redactieadres:
Karspeldreef 16
1101 CK Amsterdam
Telefoon: (020) 555 66 21
Fax: (020) 555 68 63
E-mail: sitrap@brandweeraa.nl

Niets uit deze uitgave mag worden veelelvoudig,
opgeslagen in een geautomatiseerd gegevens-
bestand of kenbaar gemaakt, in enige vorm of op
enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door
fotokopieën, opnamen of enige andere manier,
zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van
de uitgever.

Kopij volgend nummer 22 november 2010

©2010 Brandweer Amsterdam-Amstelland

DE COMMANDANT AAN HET WOORD

Brandweermensen zijn zich continu bewust van de risico's die ons vak met zich meebrengt. Onze eigen veiligheid staat voorop. Via opleidingen, trainingen en het evalueren van incidenten leren brandweermensen elke dag meer over de risico's tijdens het werk en hoe daarmee om te gaan. Het beperken van risico's en het vergroten van de veiligheid voor brandweermannen en -vrouwen vraagt steeds meer aandacht. In onze regio is sinds het begin van dit jaar een Team Brandonderzoek actief, dat waardevolle informatie verzamelt over oorzaken van brand en brandontwikkeling waarmee we werkwijzen en procedures beter kunnen afstemmen op de praktijk. Helaas blijkt ook uit de onderzoeksresultaten dat er ook risico's zijn waar je jezelf nauwelijks op kunt voorbereiden, maar die grote gevolgen kunnen hebben.

Na het eerste half jaar brandonderzoek blijkt dat er bij veel woningbranden sprake is van brandstichting. Dit is niet alleen een schokkende conclusie, maar het brengt ook onvoorspelbare risico's met zich mee. Je weet immers nooit waarmee iemand zijn woning in brand heeft gestoken, of er bijvoorbeeld gasflessen in huis aanwezig zijn, zoals we onlangs in de Viermasterstraat hebben meegemaakt. In deze Sitrap leest u meer over de resultaten van het Team Brandonderzoek.

Een bijkomend risico van brandstichting, is dat de mensen die dit doen ook onvoorspelbaar zijn. Die onberekenbaarheid is sowieso in toenemende mate een factor waarmee onze operationele mensen rekening mee moeten houden. Het komt steeds vaker voor dat mensen niet schromen om hulpverleners iets aan te doen.

Daar hebben we onlangs een aantal voorbeelden van gezien. Bij een woningbrand in Amstelveen, gesticht door de verwarde bewoner, werd een brandweerman neergestoken. Een paar jaar geleden overkwam een Amsterdamse collega hetzelfde. In september kwam er een bericht uit Duitsland, waar een vrouw haar gezin om het leven had gebracht en daarna brand stichtte. Zij kwam gewapend en schietend de woning uitgerend.

Zulke extreme voorbeelden zijn gelukkig schaars. Maar het geeft wel aan dat we als brandweer misschien vaker door het oog van de naald kruipen dan we denken. Als er wordt uitgerukt, dan letten we op rookontwikkeling, bouwconstructies en andere zaken die van belang zijn voor de brandbestrijding. Maar wat we achter de deur aantreffen, dat is elke keer weer een vraagteken. Het kan een verwaarloosde woning vol rommel zijn, of er kunnen gasflessen staan omdat iemand is afgesloten van NUTS-voorzieningen. Maar zoals recent is gebleken, kan er ook een heel ander gevaar schuilen. Een onberekenbare factor, die ernstige gevolgen kan hebben.

Kunnen we ons daarop voorbereiden? Ik weet het niet. Wat ik wel weet is dat, hoe veilig we het voor onszelf ook maken, er altijd risico's op de loer liggen. Daarom vind ik het cruciaal dat iedereen, hoe ervaren dan ook, zich elke keer weer bewust is van de grote onvoorspelbaarheid van ons werk.

*Caroline van de Wiel
Commandant Brandweer Amsterdam-Amstelland*

Interpolis **opent** **preventiewinkels** in het land

Interpolis opende op 13 september officieel de Preventiewinkel in de Kalverstraat in Amsterdam. Rob Coolen, directeur Interpolis, overhandigde symbolisch 'de sleutel tot een veilig huis' aan Ricardo Weewer, plaatsvervangend commandant van Brandweer Amsterdam-Amstelland en verklaarde zo de winkel voor geopend.

Door: Annette de Wolde

In de Preventiewinkel beleeft men waar zich mogelijke risico's bevinden, krijgt men advies over het voorkomen van brand-, inbraak- en waterschade en kan men preventieproducten kopen. Zo wil de verzekeraar consumenten inzicht geven in de risico's die ze lopen in en om het huis en oplossingen bieden om deze risico's te voorkomen en beperken. 'Want', zegt Rob Coolen, 'verzekeren is niet de enige oplossing'.

Preventie is de sleutel tot een veilig huis

Preventie is een gemakkelijke en eenvoudige manier om schade te voorkomen en te beperken. Dat wordt duidelijk gemaakt in de (tijdelijke) Preventiewinkels. Deze zijn ingericht als een huis, om consumenten bewust te maken van de risico's die zich in en om het huis bevinden. In de Preventiewinkel vind je ook oplossingen om deze risico's te voorkomen of beperken,

in de vorm van preventieadvies en -producten. Zo vind je in de keuken een blusdeken en brandblusser, omdat brand vaak in de keuken ontstaat. In de woonkamer is een *standbykiller* één van de preventievoorbeelden en in de badkamer wordt, onder andere, gedemonstreerd hoe een lekbak waterschade kan terugdringen.

Brandweer en Interpolis vinden elkaar

Volgens Rob Coolen denken veel mensen dat de preventie de verzekering is. En dat is precies waar de brandweer en Interpolis elkaar raken. Net als bij verzekeringen wordt gedacht dat de brandweerkazerne en brandweerauto in de buurt de preventie zijn. Mensen voelen zich daardoor veilig. 'Maar dat is valse veiligheid', zegt Ricardo Weewer. Die rode brandweerauto's veroorzaken de brand niet, ontdekken de brand niet en melden de brand niet. Hier hebben de burger en het bedrijf de touwtjes in handen.

Ricardo Weewer geeft aan dat tegen de tijd dat de brandweer komt, er vaak geen redden meer aan is. 'Wij zijn in Amsterdam binnen zes minuten aanwezig maar een woonkamer staat tegenwoordig binnen vier minuten in brand. Door andere bouwmethoden, materialen en isolatie ontwikkelt de brand zich sneller dan vroeger en duurt het langer voordat een brand van buitenaf wordt ontdekt. Lukt het je niet om tijdig uit die ruimte weg te komen dan ben je tegen de tijd dat de brandweer komt al bezwaken. Niet door het vuur, zoals de meeste mensen denken, maar door de rook. Dit weten heel veel mensen niet.'

Ken je risico's

In een voorbeeld laat Ricardo Weewer zien wat de impact is van een brand. 'Een woningbrand richtte enorme schade aan het huis. De bewoonster maakte zich geen zorgen over het herstellen van haar huis of het opruimen van de troep. Wat ze wel heel erg vond was dat haar meest dierbare fotoalbums en sieraden verloren waren gegaan en ze voelde zich erg onveilig. De brandweer en verzekeraars kunnen dat onmogelijk herstellen. Deze mevrouw had iets kunnen doen om de kans op brand te verkleinen. Dat is precies waar de

Rob Coolen, directeur van Interpolis (links) en Ricardo Weewer, plaatsvervangend commandant van Brandweer Amsterdam-Amstelland openen de Preventiewinkel in Amsterdam.

brandweer en nu ook verzekeraars bij willen helpen. Als deze mevrouw haar risico's kent en weet wat ze kan doen om deze te verkleinen of weg te nemen, was de brand wellicht niet ontstaan.'

Toekomst

De brandweer richt zich in de toekomst op het voorkomen van brand waardoor er minder branden, slachtoffers door brand en schade ontstaat. De visie van Interpolis is dat preventie bijdraagt aan een kleiner aantal schadegevallen en aantoonbare beperking van de omvang van de schades. De premies

van verzekeringen blijven daardoor beheersbaar en kunnen mogelijk op termijn worden teruggedrongen. 'Dat Interpolis ons helpt met de massamediale campagne rondom preventie is mooi meegenomen.' Dit is ook noodzakelijk volgens Ricardo Weewer: 'Wij hebben de steun van

onze partners nodig in onze strijd om branden te voorkomen. Samen kunnen wij de slag maken om mensen meer bewust te maken van de risico's zodat burgers en organisaties bereid zijn om maatregelen te nemen in huis om calamiteiten te voorkomen.'

De online preventiewinkel is te vinden op www.interpolispreventiewinkel.nl. Vanaf oktober is de mobiele preventiewinkel beschikbaar, die door heel Nederland rijdt. Zij gaan langs de huizen om bewoners te adviseren en rookmelders op te hangen.

Brandweer en politie trekken op naar gemeenschappelijke

Incidentbestrijding begint bij de melding die binnenkomt op de meldkamer. Centralisten filteren serieuze meldingen van niet-serieuze meldingen op basis van hun kennis en ervaring. Als er sprake is van een serieuze melding, zorgt de meldkamer dat de juiste eenheden ter plaatse gaan. Zo niet, legt de centralist aan de melder uit waarom er geen eenheid hoeft worden uitgestuurd en handelt het telefoontje daarmee af. Parallel hieraan voorzien centralisten de betrokken hulpverleners, professionals en bestuurders van relevante informatie.

Door: Noor Hulskamp

Cruciaal informatieknooppunt

De meldkamer en haar medewerkers vormen dan ook een cruciaal informatieknooppunt in de veiligheidsketen: de kans op een geslaagde bestrijding van een incident of crisis wordt groter als de diensten en bestuurders zo snel mogelijk worden gealarmeerd, het beeld van het incident snel en zo volledig mogelijk wordt gevormd en iedereen zo nauwkeurig mogelijk wordt voorzien van de relevante informatie.

Fysiek samenvoegen

De meldkamers in Nederland zijn volop in beweging. In veel regio's zijn de meldkamer van de brandweer, politie en ambulance fysiek samengevoegd. De wet op veiligheidsregio's - die op 1 oktober dit

jaar van kracht wordt - vereist een eenhoofdige aansturing van een gemeenschappelijke meldkamer om de kwaliteit van informatie-uitwisseling te verbeteren. Inmiddels zijn ook een paar bovenregionale meldkamers in ontwikkeling en verkent het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties mogelijkheden voor het samenvoegen van alle meldkamers tot een klein aantal landelijke meldkamers. Kwaliteitsverbetering, schaalvergroting en bezuinigingen spelen een rol in al deze ontwikkelingen.

Beter en sneller

In Amsterdam-Amstelland bevinden de meldkamers van politie, brandweer en ambulancezorg zich, als een van de laatste in Nederland, nog op verschillende locaties. Dit is niet bevorderlijk voor de broodnodige snelle onderlinge uitwisseling van informatie, zoals blijkt uit landelijke onderzoeken van bijvoorbeeld de Inspectie van Openbare Orde en Veiligheid.

Doordat de meldkamers nog helemaal geen onderlinge verbinding hebben, kan het zo zijn dat hetzelfde incident door verschillende

meldkamer

mensen gemeld wordt bij drie verschillende meldkamers. Zij sturen eerst hun eigen eenheden uit en gaan daarna de collega meldkamers op de hoogte brengen. Hierdoor ontstaat minimaal tweemaal onnodig tijdverlies en herhaling van zetten doordat gegevens dubbel worden ingevoerd. Bij het melden van een incident moet de burger aangeven welke dienst hij wil hebben. Bij een verkeerde inschatting door de burger komt deze bij de verkeerde meldkamer terecht waarna weer doorgeschakeld moet worden naar de juiste meldkamer. Dit betekent

Op 16 september jl. hebben Commandant Caroline van de Wiel en Korpschef Bernard Welten de intentieverklaring ondertekend om de gemeenschappelijke meldkamer te realiseren. Het Veiligheidsbestuur is uiteindelijk verantwoordelijk voor besluitvorming over de meldkamer, maar met deze intentieverklaring spreken de diensthoofden hun vertrouwen uit in de integratie.

opnieuw onnodig tijdsverlies. Daar komt bij dat het door de fysieke scheiding lastig is om snel een eenduidig beeld te vormen van een situatie, waardoor het voor bestuurders lastig is om snel besluiten te nemen.

Amsterdam-Amstelland gaat stap verder

De noodzaak om meer kwaliteit te leveren met minder geld lijkt tegenstrijdig. Toch hoeft dat niet het geval te zijn. Door gebruik te maken van gezamenlijke huisvesting, systemen en ondersteuning is veel winst te behalen. Niet alleen financieel, maar ook in het sneller en vaker uitwisselen van relevante informatie. Amsterdam-Amstelland gaat een stap verder: ook het primaire proces wordt geïntegreerd.

Al in 2005 is een landelijke visie ontwikkeld voor de meldkamers, waarbij een scheiding wordt gemaakt tussen een *frontoffice* en een *backoffice*. De gemeenschappelijke meldkamer van de politie en brandweer Amsterdam-Amstelland wil op deze manier gaan werken. In de frontoffice zitten goed opgeleide centralisten, met basis-kennis van zowel het brandweer-

als het politievak, die de meldingen aannemen en uitvragen. In de backoffice zitten specialistische politie- en brandweercentralisten, die de melding uitzetten en het contact met de hulpdiensten en andere instanties onderhouden.

Door de meldkamer op deze manier in te richten wordt de kwaliteit van dienstverlening naar de burger vergroot, omdat de frontoffice-centralist inschat wat nodig is om het incident te bestrijden in plaats van dat de burger moet inschatten wie hij nodig heeft. Tegelijkertijd kan de bemensing van een meldkamer met een multidisciplinair frontoffice en een monodisciplinair backoffice efficiënter worden georganiseerd.

Meldkamer ambulancezorg

De meldkamer ambulancezorg integreert op onderdelen mee in de gemeenschappelijke meldkamer, maar er is bewust voor gekozen om fysiek nog niet mee te verhuizen. Het idee is dat door eerst de meldkamers van twee diensten zorgvuldig tot één meldkamer te integreren, er een robuuste basis ontstaat om vervolgens de meldkamer ambulancezorg hier aan toe te voegen.

Het was een stralende dag, ergens in het jaar. De schaduwen begonnen alweer te lengen. Knirf, de meester mammoetjager, had al drie keer de hoorn geblazen maar er was nog steeds niets gebeurd. "Moet ik hier soms alles zelf doen of hoe zit het", mopperde hij en sjokte naar de verzameling speren in de hoek van de kraal. "Straks gaan de mammoeten op trek en dan zullen de speren geslepen en gepoetst moeten zijn". Knirf pakte een paar vuurstenen punten en een nieuw slagsteen. Puffend zakte hij door zijn knieën naast het aambeeld en begon omzichtig de vuurstenen punten te bewerken. Al gauw vlogen de splinters in het rond en was Knirf verzonken in zijn werk. Daar kwam Knarf. Giechelend en wel. "Knirf, moet je horen, Knirf. Hé Knirf, luister dan: Knorf zijn moeder heeft drie kinderen: Kwik, Kwek en? Nou? Wie"? "Kwak", zei Knirf. "Nee natuurlijk niet", proestte Knarf het uit, "Gewoon Knorf, ik zei het je temet voor, man. Hahaha, het verbaast me nog wie er allemaal kwak zegt, tjongejonge". Knarf veegde een traantje uit zijn ooghoek weg. "Maar goed", zei Knarf, "jij had de hoorn geblazen". "Al

drie keer ja", snauwde Knirf, "en nul reactie van jou tot nu toe. Moet ik soms zelfs alle speren opknappen of zo? Wie is hier eigenlijk de meester mammoetjager"? "Jaja, jaja, sorry hoor", zei Knarf, "sinds iedereen over zo'n mobiele hoorn beschikt sjouw ik me een slag in de rondte. Dan weer hier een speer maken, dan is er daar weer een bijl gebroken, kan ik vervolgens over de heuvels heen om de nieuwe trapval van Knerf te ijken. Je blijft bezig. En toen kon ik pas hierheen". Het was even stil.

"Trapval"?, vroeg Knirf. "Ja, één of andere nieuwe uitvinding van Knerf", zei Knarf. "Hoe zal ik het zeggen, het is een soort gat met een ding erin en een dingetje eraan. En het konijn dat er dan aankomt krijgt dan dat ding door z'n kont geschooten en met het dingetje haal je het ding er weer af en kan je het konijn opeten. Snap je"? "Mannen eten geen konijn", bitste Knirf. "Dat is voor kinderen. Mannen eten mammoet". "Ja, jij zegt het", zei Knarf, "maar door de opwarming van de aarde is er wel steeds minder mammoet te vinden. Ik heb af en toe gewoon honger en dan is zo'n konijnboutje helemaal zo slecht nog niet. Los daarvan is mammoetjacht gewoon gevaarlijk, we verliezen jaarlijks jagers". Knarf keek even in de verte. "Samen uit, samen thuis, Knirf, weet je niet? Dat hadden we afgesproken, toch, met elkaar"? Knirf zei niets en sloeg nog wat splinters van een punt. "Waarom zou je je leven wagen voor een mammoet als je een konijn zowat gratis kunt vangen met zo'n trapval", ging Knarf door. "We lijken wel gek". "Omdat er ook nog zoiets is als eergevoel, als strijd om

beloning", riep Knirf verontwaardigd. "Het vakmanschap van de mammoetjager, overgedragen van vader op zoon, van meester op gezel. Vakmanschap met de nadruk op man; zijn vak, zijn kunde. Kunst bijna". Knirf keek nu heel plechtig.

"Nou ja, daar zit misschien wel wat in, in dat vakmanschap", zei Knarf, "maar je hoeft je toch niet te beperken tot een speer, tot één wapen. Je kan toch ook andere wapens proberen"? "Zoals die boog en pijl zeker? Ik kan horen dat je weer bij Knerf bent geweest, die gekke uitvinder. Hoe vaak moet ik nog zeggen, Knarf, dat Knerf uit een andere clan komt? Waar ze veel minder ervaring hebben met jagen dan wij. Wij vangen echt de meeste mammoets hier. Wij, zoals ik hier voor je sta. Wegwezen met die nieuwlichters, dat zeg ik". "Toch vind ik die boog en pijl een goed idee", zei Knarf. "Veel lichter, veel goedkoper. Je kan op afstand blijven van de mammoet en het is veel minder gevaarlijk. Je put hem eerst uit met je boog, van afstand, en dan maak je het van dichtbij af met de speer". "Hoor je wat je zegt", viel Knirf hem in de rede, "dat is niet alleen een nieuw wapen, dat is een hele nieuwe werkwijze. Je denkt toch niet dat ik daar nog aan ga beginnen, hé? Op mijn leeftijd? Ben je helemaal gek geworden? Straks zegt die Knerf nog dat ie een manier weet om zelf vuur te maken. Nou dan zijn de rapen gaar. Dan moet je voor je het weet een organisatie oprichten om dat vuur weer te blussen en wat je daar allemaal mee over hoop haalt, dat wil jij niet meemaken".

Scholieren van het Sweelinck College

Maatschappelijke stage brandveilig leven

'Ik vond het een leuke en leerzame stage en ik raad alle kinderen aan om volgend jaar bij de brandweer stage te lopen. Het waren twee geslaagde dagen!', zei Inssaf. Dit was de eerste reactie die we terug kregen van een leerling die de maatschappelijke stage Brandveilig Leven heeft gelopen.

Door: Chris Moerman

Horizon

Vanaf 2007 is het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap bezig met het stimuleren van de maatschappelijke stages. Het doel van de stageperiode is leerlingen kennis te laten maken met een kant van de maatschappij waar ze anders misschien niet mee in aanraking zouden komen. Ze verbreden

hun horizon en werken aan burgerschapsvaardigheden. Ook Brandweer Amsterdam-Amstelland doet mee aan de maatschappelijke stage, die ontwikkeld is door Bernadette Sourbag.

Veiligheidsbewustzijn en zelfredzaamheid

De leerlingen kunnen uit veel activiteiten kiezen die allemaal tot doel hebben het vergroten van het veiligheidsbewustzijn en zelfredzaamheid. Dat kan variëren van bezoeken aan buurtbewoners, fotoreportages maken tot voorlezen aan de jongste basisschoolleerlingen. De brandweer levert de deskundige informatie en de stagecoördinator of de mentor van de school begeleidt de stagiair. Tot op heden duurde de stage gemiddeld 3 tot 4 dagen.

'Voorwerpen om vuur te doven'

Ook Anil Cetinkaya, van het Sweelinck College, heeft stage gelopen: 'Ik vond de maatschappe-

lijke stage bij de brandweer heel erg leuk en leerzaam. Ik heb veel geleerd over brandveiligheid van bepaalde gebouwen en over wat voor voorwerpen ze moeten beschikken om vuur te doven als er brand dreigt.'

Veel leerlingen zijn erg blij met de stage Brandveilig Leven. Zij hebben na de stage het gevoel dat ze echt iets hebben geleerd. De meeste leerlingen weten ook niets over brandveiligheid, na de stage zien ze wel in hoe gevaarlijk brand is en hoe belangrijk brandpreventie is.

Tevreden over leerlingen

Brandweer Amsterdam-Amstelland is op haar beurt erg tevreden over de leerlingen. De brandweer is blij dat leerlingen interesse tonen in hun organisatie en zich in brandpreventie willen verdiepen.

Brandweer Amsterdam-Amstelland hoopt de komende jaren door te blijven gaan met de maatschappelijke stages.

Een half jaar brandonderzoek

'Brandstichting meest voorkomende oorzaak'

Het grootste deel van de woningbranden in Amsterdam-Amstelland wordt veroorzaakt door menselijk handelen. Dat is een belangrijke conclusie van het Team Brandonderzoek dat in onze regio actief is. Er zijn ruim 130 woningbranden onderzocht door de brandonderzoekers. 'Het percentage van branden die veroorzaakt zijn door menselijk handelen ligt boven de zestig procent,' vertelt Bert Meijer. 'Daarmee steekt het met kop en schouder boven de andere oorzaken, zoals falende apparatuur uit.'

Door: Jeroen Nan

Vermoeden brandstichting

Het menselijk handelen als brandoorzaak is onderverdeeld in het soort handelen. Uit deze gegevens

komt een bijzondere conclusie. 'Bij een kwart van de branden waar menselijk handelen aan ten grondslag ligt, bestaat het vermoeden van brandstichting. Dat is ontzettend veel. We doen er als brandweer

veel aan om het aantal branden, slachtoffers en schade te beperken. Maar dat is natuurlijk lastig als er zo vaak opzet in het spel is.'

Falende apparatuur veel voorkomende oorzaak

Het verminderen van het aantal branden en slachtoffers zijn de belangrijkste doelen van het Team Brandonderzoek. Door woningbranden onder de loep te nemen, komen trends aan het licht waarop actie kan worden ondernomen. 'Denk aan falende apparatuur, ook een veel voorkomende oorzaak. Op het moment dat in een aantal woningen brand is ontstaan in bijvoor-

beeld een bepaald type wasmachine, dan ondernemen we actie door de leverancier hierover te informeren. Door fabrikanten ook deelgenoot te maken van onze resultaten, hopen we dat er ook daar meer aandacht komt voor brandveilige apparaten. Of toch op zijn minst dat een type dat veel brand veroorzaakt wordt teruggeroepen of gecontroleerd door de Voedsel- en Warenautoriteit.'

Weinig rookmelders aanwezig

In ruim 60% van onderzochte woningen was er geen rookmelder in de woning aanwezig. 'Dat is een schrikbarend hoog percentage. We zijn daar echt van geschrokken. Ik hoef niemand te vertellen hoe belangrijk een rookmelder is. Bij een aantal branden die we onderzocht hebben was een werkende rookmelder aanwezig, en daarvan staat vast dat deze het leven van de bewoners hebben gered. Bij een klein aantal branden was er wel een rookmelder aanwezig, maar functioneerde deze niet. Dan heb je er natuurlijk niets aan. Ons korps kan dus nog een behoorlijke slag maken in de voorlichting over rookmelders, waar in de Brandpreventieweken ook veel aandacht aan is geschonken. Ook in andere voorlichtingsactiviteiten van de brandweer worden onderzoeksresultaten van de brandonderzoekers gebruikt.'

Thuis

Het grootste deel van de woningbranden ontstaat buiten kantooruren. Dus 's avonds, 's nachts of in het weekend. 'Dat zijn tijdstippen waarop mensen over het algemeen thuis zijn. Zo'n twintig procent van de branden vond echt 's nacht plaats, na 0.00 uur. In de meeste

Team Brandonderzoek in actie

gevallen is de brand gelukkig wel binnen het compartiment gebleven.'

Gedrag van rook

Naast dat de onderzoeksresultaten worden gebruikt voor gerichtere voorlichting over brandveiligheid naar bewoners en bedrijven, zijn ze ook belangrijk voor het eigen optreden van de brandweer. 'We kunnen nu onze eigen procedures toetsen aan de realiteit. Door een goed beeld te creëren van bijvoorbeeld hoe branden zich ontwikkelen, of het gedrag van rook, kunnen we waar nodig onze werkwijze aanpassen om ervoor te zorgen dat we niet alleen beter het vuur kunnen bestrijden, maar dat ook op een veiliger manier kunnen doen. Zo is er een brand in een flat geweest, waarbij de brandhaard zich op de negende etage bevond maar de rook zich kon verspreiden tot op de achtste. Hierdoor moesten veertig

mensen tijdelijk hun woning verlaten. Na het onderzoek hebben we een aantal preventieve maatregelen aanbevolen. Wat ons eigen optreden betreft, we zien ook dat er op verschillende manieren wordt omgegaan met het uitschakelen van elektra. Dat is een belangrijke handeling voor onze eigen veiligheid. Doordat we nu hebben gezien dat er geen eenduidige manier is waarop dit gebeurt, kunnen we daar meer aandacht voor genereren. Betrouwbare data is hier ontzettend belangrijk voor.'

Landelijke pilot

Het Team Brandonderzoek van Brandweer Amsterdam-Amstelland maakt deel uit van een landelijke pilot. Er is een zestal brandweerregio's dat branden onderzoekt. Op basis van de gezamenlijke resultaten wordt eind 2011 besloten of het een structureel onderdeel van het brandweerwerk wordt.

De eerste automobiel-brandspuit van Weesperkarspel was een Ford V8 en het voltallige korps bestond in de jaren veertig uit tien brandweerslieden.

Een onverwoestbare autospuit was de Austin uit 1955, die gemakkelijk 22 jaar meeging en een beetje vreemde eend in de bijt bij de Amsterdamse brandweer werd.

Voor het Driemondse spuihuis was alleen het kleine binnenstadstype van de Amsterdamse brandweer geschikt en in 1977 werd er zo één in Driemond geplaatst.

75 jaar brandweer Driemond

Klein maar standvastig korps met geschiedenis

34 jaar geleden werd het korps van Driemond opgenomen in de Amsterdamse brandweer en twee jaar geleden in het huidige korps Amsterdam-Amstelland. Toch heeft het altijd een beetje aparte plaats en status gehad en dat zal vast komen door de aparte geschiedenis.

Door: Gerard Koppers

Driemondse prehistorie

Driemond maakte deel uit van de gemeente Weesperkarspel, die zich uitstreckte tussen Duivendrecht, Abcoude, Nigtevecht, 's-Graveland, Muiden en Weesp. Het was de grootste gemeente qua oppervlakte en één van de kleinste wat betreft aantal inwoners. Een echte plattelandsgemeente. Maar ook daar brak wel eens brand uit en eind 1836 verbrandden de Heintjesrakse-Poldermolens. Dat was de aanleiding voor de aanschaf van twee handbrandspuiten voor de vier wijken. Bovendien werden alle mannelijke ingezetenen van een bepaalde leeftijd verplicht lid van de brandweer.

Automobiel-brandspuit

Evengoed vonden er nog wel eens branden plaats, waarbij het meestal ging om vrijstaande gebouwen, die vaak helemaal afbrandden. Een dramatische boerderijbrand in de Anna's Hoeve in april 1922 kostte twee kinderen het leven. Mede naar aanleiding van een paar felle branden werd in 1935 besloten tot de aanschaf van een automobiel-brandspuit. Dat was een veel mobilere oplossing, waarbij bovendien in de dunbevolkte gemeente veel minder bedieningsmannschappen nodig waren. De autospuit werd in juni 1935 afgeleverd op een Ford-chassis met opbouw van de Rotterdamse fabriek Bikkers. Bij besluit van B&W van 28 december 1935

werden tot commandant de heer H. Otten benoemd, tot chauffeur-brandweerman de heren Van der Heide, Van Altena, Smit en Knevel en tot brandweerman de heren De Groot, Van Beek en Bleijenberg. De autospuit werd in Geinbrug gestald (het tegenwoordige Driemond) en de handspuiten bleven nog even in gebruik. In 1940 verhuisde de autospuit naar de buurtschap De Klomp (zo'n beetje tegenover Fort Uitermeer), een handspuit ging naar Ankeveen en een andere bleef in Geinbrug. Dat kon makkelijk, omdat de Sluis-fabriek in Geinbrug een (aanhang)motorspuit had aangeschaft met het oog op de luchtbescherming. Op last van de Inspectie van het Brandweerwezen werd het korps uitgebreid tot tien man, zodat het in 1943 bestond uit commandant Hendrik Otten, de brandmeesters Arie Otten en Tijmen Knevel, de chauffeurs Van der Heide, Van Altena, Smit en Niesing en de

In 1988 kreeg het korps het standaardtype tankautospuiter dat in heel Amsterdam (en Diemen) werd ingevoerd. Na de buitendienststelling heeft het voertuig nog jaren kunnen werken in Zaanstad.

In 2004 kreeg het korps één van de twee prototypes van de nieuwste generatie tankautospuiter voor Amsterdam. Door het faillissement van de opbouwfabrikant bleef het bij die twee exemplaren.

In de jaren zeventig werd het korps opgenomen in de volledige landelijke opleidingscyclus en helemaal opnieuw uitgerust met de toen in Amsterdam gebruikte uitrukkleding. De foto toont duidelijk dat het spuihuis bij de begraafplaats echt te klein was.

brandwachten Bleijenberg, Van Beek en Fakkeldij.

Vernieuwing

Na een brand in de olieslagerij De Gaasp aan het Zandpad in Geinbrug (Driemond dus), werd de bijna 30 jaar oude autospuiter nog eens onderwerp van discussie, waarna besloten werd tot de aanschaf van een nieuwe brandweerauto. Dat werd een Austin FT105 met Kronenburg-opbouw, die in 1955 werd afgeleverd en gestald in een nieuw gebouwtje bij de begraafplaats.

De belangrijkste vernieuwing kwam echter met de nieuwe 'werkgever'.

Per 1 augustus 1966 werd de gemeente Weesperkarspel opgeheven en opgesplitst. De oostelijke helft ging over naar Weesp en de westelijke helft naar Amsterdam, dat daar de nieuwe stadswijk Bijlmermeer ging bouwen. Het brandweerkorps werd daarmee onderdeel van de Amsterdamse brandweer, waarmee snel goede banden werden opgebouwd. Van de Amsterdamse faciliteiten maakten de Driemonders goed gebruik en in de afgelopen jaren liften men goed en graag mee met het grote korps. Gaandeweg werden uitrusting en opleiding verbeterd en in 1977, 1988 en 2004 werd de autospuiter vernieuwd. Ook het

De huidige behuizing van het korps is vrijwel geheel met eigen handen tot stand gebracht. Menig korps is er jaloers op en de Driemonders zijn terecht trots op hun korps.

onderkomen vernieuwde. In 1980 werd het gebouwtje van de Plantsoenendienst aan de Lentestraat na een grondige verbouwing in gebruik genomen en negen jaar geleden werd op diezelfde plaats - bijna geheel in eigen beheer - een compleet nieuw brandweergebouw neergezet, dat bij de opening de naam Máxima kreeg, naar de toen net verloofde aanstaande kroonprinses. Dat was in de Amsterdamse traditie van het geven van namen aan kazernes, maar tóch weer net even anders door een vrouwen naam te gebruiken.

Betekenis

Hoe komt het toch dat in zo'n

relatief kleine gemeenschap (Driemond telt zo'n 1500 inwoners) zo'n actief en gemotiveerd vrijwillig brandweerkorps kan bestaan? Bevelvoerders Johan Hofman en Alex van Schaik en 21 andere korpsleden weten zelfs naast een tankautospuiter ook een adembeschermingsvoertuig paraat te houden. Het korps heeft in zijn eigen verzorgingsgebied gelukkig niet zoveel te doen, misschien omdat er bijna per straat één brandweerman is, maar heeft wel menige grote brand in zijn annalen mogen bijschrijven. Van back-up voor de Bijlmer tot bijstand in de hele regio: Driemond heeft het en geeft het. Al 75 jaar!

Recensie

Waterkanon of canon?

Wethouder Caroline Gehrels en directeur Roelof Kruize van Waternet racen met op afstand bedienbare model-speedboten.

Door: Gerard Koppers

Voor mensen met een van brandweer doortrokken gedachtengang is de eerste reactie bij het zien van het boek 'Watercanon van Amsterdam' meteen één van twijfel: 'Waterkanon is toch met een k, of heb ik weer een nieuwe spellingsregel gemist?' Maar nee, het is correct gespeld, want in het boek wordt een canon - een trendy manier van geschiedens- schrijven - gepresenteerd, dat helemaal over water gaat. Dat is voor Amsterdam geen vreemd onderwerp natuurlijk.

Een canon telt meerdere vensters: op verschillende manieren een gezamenlijk onderwerp belicht. Zo ook hier. Het boek is tamelijk compleet en geeft verrassend veel variaties op het thema water. Je kan het zuipen of er in verzuipen,

maar je kan er bijvoorbeeld ook heel goed brand mee blussen. De manier waarop de grachten zijn aangelegd had ook te maken met brandveiligheid en aan het onderwerp bluswater wordt ruimschoots aandacht besteed.

De binnenaanval - die overal ter wereld wordt toegepast - begon in Amsterdam. Jan en Nicolaas van der Heijden leerden de wereld om water effectief te verplaatsen en te gebruiken om een brand te blussen. Dat is dan ook ruimschoots in het boek opgenomen. Ook de drinkwatervoorziening wordt beschreven en ook dáár heeft brandveiligheid mee te maken.

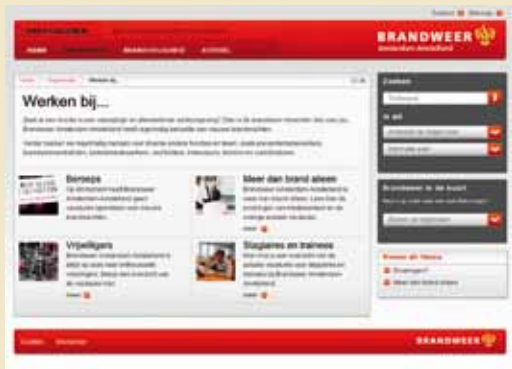
De uitvoering van dit watercanon is zeer uitnodigend door het rijke gebruik van illustraties en de goed leesbare en vlot geschreven teksten.

Behalve het boek zelf is er ook een wandel- en vaargids verschenen, zowel in het Nederlands als in het Engels, waarmee een aantal in het canon genoemde plaatsen zelf nog eens bezocht kunnen worden.

De presentatie - dat zal niemand verbazen - vond plaats aan het begin van het evenement Sail in Amsterdam. Een kunstzwemmer overhandigde het waterdicht verpakte boek aan wethouder Caroline Gehrels. Voordat het zo- ver was, mocht zij eerst met directeur Roelof Kruize van Water- net een wedstrijdje houden met op afstand bedienbare model- speedboten in het nieuwe drijvende zwembad in Amsterdam.

Het Watercanon van Amsterdam, Jip Uitgeverij, Amsterdam. Te koop bij de boekhandel voor € 18,50.

Meer dan blussen alleen

Veel jongens dromen van een baan bij de brandweer. Met loeiende sirenes de straat op om mensen uit de vlammen te redden - een brandweerman is een held! Het besef dat de brandweer niet alleen blussende helden nodig heeft maar bijvoorbeeld ook juristen, planologen en scheikundigen, leeft veel minder. Een nieuwe website doet daar een boekje over open.

Door: Pauline van der Mije

Hbo en universiteit

Zonder sportinstructeur hebben we geen fit personeel, zonder directiesecretaresse geen soepel lopende organisatie en zonder jurist missen we de benodigde deskundigheid om bijvoorbeeld met gemeentebestuurders te onderhandelen over veiligheidskwesties. Op http://www.brandweer.nl/amsterdam-amstelland/organisatie/werken_bij/ vertellen medewerkers met een hbo- of universitaire opleiding wat zij bij de brandweer doen en hoe dat bevalt. Hoger opgeleiden denken vaak niet aan de brandweer als mogelijke werkgever.

Held op sokken

Jurist Jantien Groeneveld bijvoorbeeld had als held op sokken nooit verwacht bij de brandweer terecht te zul-

len komen. 'Ik wist niet dat je hier met een rechtenstudie ook kon werken', vertelt ze. 'Maar sinds ik hier zit, weet ik dat de brandweer nog zoveel meer is dan alleen branden blussen. Daar gaat een hele wereld achter schuil, met allerlei specialisten.'

Lancering

Het vacatureoverzicht op de site is momenteel leeg, er staat alleen een oproep voor vrijwilligers in. Dat is geen reden om van de lancering af te zien, vindt hoofd communicatie Annette de Wolde. 'Arbeidscommunicatie dient een veel breder doel dan alleen de huidige vacatures opvullen', zegt ze. 'We presenteren ons korps hiermee als werkgever en als innovatieve organisatie waar men meer doet dan enkel branden blussen. Dat kan vruchten afwerpen als we weer hoger opgeleid personeel en trainees nodig hebben.'

Drijfveer

De geportretteerde medewerkers hebben bepaald geen spijt van hun keuze voor de brandweer. Ze spreken van afwisselend werk in een dynamische organisatie met daadkrachtige collega's. 'Maar de belangrijkste drijfveer vind ik dat je direct bijdraagt aan de veiligheid van mens en dier in de meest bedrijvige regio van Nederland', zegt sportinstructeur Dennis Wehman.

Meer weten, mail naar: communicatie@brandweeraa.nl

Toeters en bellen

In de rubriek Toeters en bellen staan twee medewerkers van Brandweer Amsterdam-Amstelland 'tegenover' elkaar. Deze week: een beroeps- en een vrijwillige brandweerman van kazerne Amstelveen, een van de drukste kazernes in de regio. Een bijzondere kazerne, zeggen ze zelf.

Misha Nauman

Vrijwilliger en bevelvoerder

Mishaj is 12 jaar vrijwilliger in Amstelveen, tevens buurtregisseur en OVD-P in Amsterdam (Grachtengordel-West)

Vrije tijd: gamen, bijvoorbeeld World at War.

Meest indrukwekkende uitruk

Misha: Dat was de brand in de Epifanes verffabriek in Aalsmeer in 1999. Ik kreeg melding 'Grote brand' op de pager. Die was toen nog met gesproken woord. Aan de stem van de operator kon je horen of je iets harder op het gas moest trappen. Er was een ontplofing van het gas Halon in de verffabriek. De ontplofing van de Halon gaf een gigantische vlam, voor mijn gevoel maar drie meter bij me vandaan, in werkelijkheid was het 15 meter. Ook de brand in het Japans restaurant staat me nog bij in. Het was een 'middelbrand', en we waren losse brandhaarden aan het blussen toen ik het ineens loeiheet voelde worden. We gingen meteen laag zitten en het rolde zo over ons heen. Zoiets lees je in de boekjes, maar als het echt gebeurd is het een bijzonder en indrukwekkend verschijnsel.

Alfred: Voor mij was de meest indrukwekkende uitruk de crash van het vliegtuig van Turkish Airlines in 2009, vlakbij Schiphol. We waren opgeroepen voor interregionale bijstand. Bij het aanrijden was het nog onbekend welke situatie we zouden aantreffen. Ter plaatste bleek geen brand, maar wel veel slachtoffers. Ik zag mensen uit het vliegtuig strompelen, met zichzelf bezig, elkaar ondersteunend, in een roes. Wij hebben vooral geholpen rondom het vliegtuig, met als

prioriteit vooral letterlijk bruggen bouwen: mensen over de sloot helpen door het maken van een brug.

Hoezo brandweer

Misha: ik wilde iets uitvoerends voor de overheid doen. Ik mocht 23 jaar geleden niet bij de brandweer, want ik had geen technische vaardigheden, dat moest toen. Ik kon wel goed leren. Toen heb ik maar zo'n bonnetje ingevuld in de Avrokode en zo ben ik bij de politie terecht gekomen.

Alfred: En zo ben ik bij het Korps Mariniers terecht gekomen! Kruisje, kruisje en opsturen.

Beroeps vs vrijwilligers, de strijd

Alfred: Beroeps en vrijwilligers delen dezelfde passie, namelijk brandbestrijding en hulpverlening. We willen graag overal bij zijn, we willen allebei de klus klaren en dat geeft strijd.

Misha: Je moet elkaar iets gunnen.

Alfred: Maar ik wil er zelf ook bij zijn.

Alfred Boschman

Beroeps en bevelvoerder

Alfred is 13,5 jaar in beroepsdienst en 12 jaar vrijwilliger geweest in Elburg.

Vrije tijd: het programmeren van databases en websites.

Bewondering

Misha: Vrijwilligers hebben minder ervaring in brandbestrijding, want zitten minder op de auto. Ik zou wel meer tips en trucs willen horen van de beroeps. Dat kan beter, ervaringen uitwisselen met elkaar. Positief punt van vrijwilligers is dat ze ook andere banen hebben. Dat kan voor andere inzichten zorgen. Ze kijken met een externe blik. De beroeps zitten door de 24-uurs dienst dicht op elkaar en zijn meer op elkaar gericht.

Alfred: De cultuur bij de brandweer is een teamcultuur, net zoals bij mariniers. Dat wil zeggen: veel voor elkaar over hebben, elkaar helpen. Dat is het mooiste van de 24-uurs dienst, je maakt echt deel uit van een team. Ik ben trots op werk, ik heb de mooiste baan die er is, ik zou niet anders willen. Er is geen enkele dag dat ik geen zin heb. Daar lieg ik niet over. Ik heb bewondering voor de vrijwilligers die komen voor de herbezetting, de aflossing en het opruimen. Ik vind het heel knap om jezelf steeds weer opnieuw te motiveren. Als de beroeps weg zijn voor een incident zorgen de vrijwilligers voor dekking in ons verzorgingsgebied.

Ademlucht getest

Nieuwe adem

Volgend jaar worden de kazernes in Amstelveen en Amsterdam en oefencentrum BOCAS voorzien van nieuwe ademlucht. In september zijn tests gehouden met apparatuur van drie leveranciers. Zij wachtten met ingehouden adem op de uitkomsten, het laatste onderdeel van de aanbesteding. Sitrap sprak met Paul de Jong, die als projectleider verantwoordelijk is voor de aankoop van de nieuwe adembescherming.

Door: Jeroen Nan

Adembescherming afgeschreven

'We beginnen in Amstelveen en Amsterdam, maar ook voor de

andere kazernes in onze regio liggen de plannen voor vervanging al klaar. De adembescherming die we nu gebruiken, is afgeschreven en moest in ieder geval gereviseerd

worden. Dat is een kostbare operatie, waardoor we hebben besloten tot vervanging over te gaan. Dit biedt ons ook de mogelijkheid om een kwaliteitsimpuls aan de apparatuur te geven. Want adembescherming is een belangrijk onderdeel van de eigen veiligheid. Daar hebben we in de aanbesteding ook zeer hoge eisen aan gesteld.'

Extreme hitte en kou

Na een Europese aanbesteding bleven er drie leveranciers over. Hun apparatuur werd eind september

bescherming

aan een serie praktijktesten onderworpen. 'Bij het bepalen van de leverancier waarmee we uiteindelijk in zee gaan, is een aantal zaken belangrijk. Uiteraard zijn er eisen waaraan adembescherming moet voldoen. Daarnaast hebben we een aantal wensen neergelegd, waarbij het bijvoorbeeld gaat om zaken als garantie en onderhoudscontracten. Maar het meeste belangrijk is dat de collega's die dagelijks met de apparatuur moeten werken er tevreden over zijn. Er is een testgroep samengesteld

die ons korps zo goed mogelijk vertegenwoordigt. Zij hebben de verschillende apparaten getest in diverse praktijksituaties. Hoe gedragen de apparaten zich bij hitte of extreme kou? Kun je jezelf er gemakkelijk mee bewegen tijdens het beklimmen van een ladder of een trap? En hoe is het gebruiksgemak bij het omhangen van de adembescherming? Door de praktijktesten ook daadwerkelijk door praktijkmensen te laten uitvoeren, kunnen we het beste oordeel vormen.'

Zorgvuldig opleiden

De Jong verwacht dat in het eerste kwartaal van 2011 de nieuwe adembescherming in gebruik kan worden genomen. 'Alle leveranciers kunnen op korte termijn leveren, maar de implementatie gaat nog wel enige tijd vergen. Alle gebruikers moeten kennis maken met de nieuwe apparatuur en de medewerkers van de ademluchtwerkplaats moeten worden opgeleid. Ook dat moet zorgvuldig gebeuren. Hopelijk kunnen we daarna beginnen met de vervanging bij de overige kazernes in de regio.'

Lezersaanbieding

Amsterdams Historisch Museum

Amsterdam. Ooit een kleine nederzetting aan de Amstel. Later het centrum van de zeventiende-eeuwse wereldhandel. Vandaag de dag een kleurrijke wereldstad met een bijzonder uiterlijk en eigenzinnige bewoners. Het Amsterdams Historisch Museum vertelt het meeslepende verhaal van de groei en bloei van deze unieke stad. Maak een boeiende ontdekkingsreis langs zeven eeuwen stadsgeschiedenis en leer Amsterdam op een andere manier kennen.

Op 7 juli 1652 breekt in het holst van de nacht brand uit op de zolder van het oude stadhuis op de Dam. Met man en macht wordt getracht het brand te stoppen. Rijen mensen helpen door elkaar emmers water

door te geven. Er is dan slechts één met de hand te bedienen pomp beschikbaar. Enkele Amsterdammers weerstaan de vlammen en dringen naar binnen om te redden wat er te redden valt. Op de onderste

verdieping waar de Wisselbank is gevestigd worden zakken met geld naar buiten gegooid. Veel archiefmateriaal gaat verloren. De oorzaak van de brand was mogelijk te wijten aan het warme en droge weer.

Een dergelijke blustechniek met emmers water werd vroeger vaak toegepast. Vaak waren de branden door de houten huizen in Amsterdam snel fel en groot waardoor blussen met emmers een onmogelijke klus was. Dit veranderde met de uitvinding van de brandspuit door Jan van der Heijden 1637-1712. Het model van deze brandspuit, die mogelijk voor het octrooi heeft gediend, evenals het schilderij van de brand in het stadhuis kunt u bezichtigen in het Amsterdams Historisch Museum.

Lezersaanbieding

Bij inlevering van deze coupon ontvangt

u 25% korting op de entree van het Amsterdams Historisch Museum.

Deze actie is geldig voor max. 2 personen, t/m 31 december 2010

150043

AMSTERDAMS
Historisch Museum